

کور دحمه کسکا ووس

هامون ذوالنورین

انتشارات تکرنگ

انتشارات تک‌رنگ

گوردخمه کیکاووس

تألیف هامون ذوالنوریان

امور فنی و هنری: واحد تولید انتشارات تک‌رنگ

انتشارات تک‌رنگ، تهران

چاپ اول ۱۳۹۷

تیراژ: ۵۰۰

قیمت: ۲۵۰۰۰ تومان

چاپ دیجیتال و صحافی: مانی

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۰۸۱-۳۸-۰

فهرست‌نویسی پیش از انتشار

سرشناسه	: ذوالنوریان، هامون، ۱۳۶۵-
عنوان و نام پدیدآور	: گوردخمه کیکاووس / هامون ذوالنوریان.
مشخصات نشر	: تهران، تک‌رنگ، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۹۰ ص. مصور (بخشی رنگی) - جلد: مودار؛ ۲۹×۲۲ س. م.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۶۰۸۱-۳۸-۰
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیا
یادداشت	: کتابنامه
موضوع	: گوردخمه کیکاووس
موضوع	: کورها و گورستان‌ها - ایران - زاگرس، منطقه
موضوع	: Cemeteries -- Iran -- Zagros Region
موضوع	: آرامگاه‌ها - ایران
موضوع	: Tombs -- Iran
موضوع	: معماری صخره‌ای - ایران
موضوع	: Cave architecture -- Iran
موضوع	: ایران - تاریخ - ماد، ۷۰۵-۵۵۸ ق. م.
موضوع	: Iran -- History -- Median, 705-558 B. C.
رده‌بندی کنگره	: DSR ۲۱۹۲/۲:۹۱۳۹۷
رده‌بندی دیویی	: ۹۵۵/۵۵
شماره کتاب‌شناسی ملی	: ۵۵۱۱۹۴

فهرست

۵	پیشگفتار
۷	فصل ۱. جایگاه زمین‌شناسی ایران
۷	موقعیت جغرافیایی زاکرس
۱۰	فصل ۲. تقسیم‌بندی زاکرس
۱۰	نژادها
۱۱	اقوام هند و اروپایی
۱۳	اقوام و سرزمین مشترک آریایی
۱۵	دین و اساطیر هند و ایرانی
۱۷	خط و زبان
۱۸	آریایی‌ها پس از مهاجرت و جدایی
۲۴	کشورهای آریاییان (انیریانم دخیونام)
۲۷	شاخه آریایی ایران در داخل فلات
۳۰	اقوام بومی فلات ایران
۳۴	نظری به تاریخ بابل و آشور و عیلام
۳۹	دولت آشور
۴۱	دولت عیلام
۴۳	فصل ۳. تقسیم تاریخ ایران
۴۴	مادها
۴۵	پادشاهان ماد از نظر هرودوت

۴۶	معماری آزاد و شهری مادها
۵۰	شرایط جغرافیایی دوران مادها
۵۱	دین و آیین تدفین مادها
۵۳	معماری صخره‌ای مادها
۵۷	نمونه‌هایی از آرامگاه‌های صخره‌ای دوران ماد
۶۰	گوردخمه شیرین و فرهاد (کیکاووس)
۶۴	دخمه شیرین و فرهاد (کیکاووس)
۷۷	مبانی فلسفی کتیبه و نقش برجسته طراحی شده بر سردر ورودی دخمه کیکاووس
۷۹	توضیحی در مورد نماد فروهر و مبانی فلسفی آن
۸۶	نقشه‌های گوردخمه
۹۰	منابع

به نام خداوند جان و خرد

پیشگفتار

براساس مطالعات و تحقیقات انجام شده، متأسفانه درباره تاریخ ماد و به ویژه هنر و معماری این دوره، آگاهی جامع و عمیقی نداریم. همچنین کاوش چندانی در این زمینه صورت نگرفته است، بنابراین ایرادی بزرگ بر دانش هنر و معماری این مرزوبوم وارد است. امید است در آینده ای نه چندان دور در این زمینه کاوش غنی و قدرتمند، تحقیق و تفحص بیشتری صورت گیرد. نگارنده کتاب پیش رو در این زمینه، مجموعه بسیار ناچیز و محدودی گردآوری و تدوین کرده است.

نگارنده در این کتاب به موضوع گوردخمه های ما پرداخته است که در کتب تاریخی و کاوش های میدانی به صورت اجمالی به آن توجه شده است. این سازه های زیبا و حیرت انگیز تأثیر بسزایی بر روی زایش و بارش فکری-مهندسی بشر در طی ادوار مختلف گذاشته است. بنابراین پیدایش این آثار در معماری ایران، امری مهم و تاریخ ساز است. شایان گفت است که کاوش موجود گوردخمه ها بسیار جزئی و اندک است. حتی معلوم نیست که هر یک از مقبره ها مربوط به کیست. لازمه به دست آوردن این آگاهی، کاوش های بیشتر و بررسی های آزمایشگاهی خاک درون مقابر گوردخمه ها را می طلبد.

برای گردآوری مطالب این کتاب از برداشت های عکاسی و میدانی استفاده شده است و سالیان درازی به آنها پرداخته ام. به گونه ای که از این طریق توانسته ام اتفاقات و رویدادهای گوناگونی (ازجمله تأثیر فصل های مختلف سال بر این سازه ها، چگونگی تابش مهتاب بر سازه ها و ایجاد زوایای مختلف تابشی) را ثبت کنم. چه بسا شب هایی متوالی تا به صبح را بیدار مانده ام تا این وقایع را از نزدیک رویت و آنها را ثبت کنم.

ناگفته نماند که در این راستا از کتاب‌های گرانبهایی از جمله آشنایی با معماری جهان، سیر اندیشه‌های معماری، تاریخ ایران باستان، فرم، فضا، نظم و غیره بهره برده‌ام که اطلاعات کامل آنها در منابع آخر کتاب آورده شده است.

از خواهر بزرگواریم دکتر هما ذوالنوریان که در تدوین این مجموعه، به‌ویژه بخش زمین‌شناسی و نژادهای بشری آن، همچنین ویرایش علمی و ادبی آن مرا یاری کرده است صمیمانه سپاسگزاری می‌کنم.

در پایان با درود بر پیشگامان تاریخ کهن ایران زمین، این اثر را به پدر و مادرم، همچنین یگانه معلم و راهبر زندگیم، همای جانان تقدیم می‌کنم.

هامون ذوالنوریان، زمستان ۹۷